

LA CONFESSIÓ DE LA LLEONA

Vaig posar aquest títol a la programació amb una certa por... els agradaria? Una novel·la tot just ara traduïda al català de l'escriptor moçambiquès Mia Couto. I puc dir amb gran satisfacció que sí, que majoritàriament ha agradat i n'han gaudit.

La inspiració de l'obra té un origen real: uns treballadors portuguesos van ser desplaçats a Moçambic per l'empresa on treballaven. Allà van ser testimonis de la mort d'alguns nadius pels lleons. La mateixa empresa, empesa pel desig de protegir el seu personal, va contractar uns caçadors professionals perquè es fessin càrrec dels animals salvatges. Tanmateix, a ran d'aquestes morts, van descobrir que el problema no eren només els lleons assassins sinó tota una sèrie de conflictes molt més profunds i endèmics.

La novel·la té dues veus que es van alternant: una nadiua de Kulumandi, Mariamar, i el caçador contractat. En l'alternança de les dues veus anem descobrint un munt de problemàtiques: el poble format per refugiats de guerra, l'oblit del govern per com viuen els vilatans fins que la seva mort no els crida l'atenció, la diglòssia entre el maconde i el portuguès, la segregació racial entre negres i mulatos, entre nadius i assimilats (aquells que han adoptat la religió cristiana fent-ne una estranya i interessant barreja amb la tribal), la minusvalidesa en temps de guerra o el gran llast, la diferència entre la caça i l'extermini, la paraula com a arma, la necrofàgia dels periodistes i, per damunt de tot, el paper de la dona totalment sotmesa, vexada i maltractada.

De vegades, la novel·la esdevé enigmàtica als nostres ulls materialistes i cartesians perquè les explicacions d'allò que viuen els personatges es barregen amb les interpretacions segons les creences locals. Així, quan mor un dels personatges que anem descobrint com a execrable, no sabem si ha estat una lleona animal o una dona amb ànima de lleona (la mare que venja els abusos soferts per les seves filles) o una filla morta a qui els déus atorguen el dret a la venjança. Nosaltres busquem autòpsies i causes objectivables en una jerarquia de culpabilitats mentre que les creences ancestrals veuen en les intencions, les voluntats i els instruments una total identificació.

Finalment, destacar allò que ens ha fascinat més en la novel·la: les grans dosis de poesia que conté, frases que encallen la mirada fins que després de remugar-les durant hores et donen el permís per seguir la lectura endavant. Aquí us en deixo algunes mostres:

“Si un dia tingues una filla li posaria aquest nom: Escuma. El nom que vaig escollir per a aquest impossible fill és, al capdavall, correcte. Perquè la meva descendència es farà com la mateixa matèria que es desprèn de les onades i voleia fins a no ser més que absència.”

“Beneït sigui el lleó que es mengi l'home i així el lleó es faci humà; i maleït sigui l'home que es mengi el lleó i així el lleó es faci humà.”

No us perdeu aquesta meravella. Una cultura diferent, una forma diferent d'interpretar la vida, la mateixa humanitat finalment.

Bona lectura!

Muntsa Farré